

INDHOLD

- Feminisme, fællesskab, forandring
- Kvinders rettigheder er menneskerettigheder
- Medlemsorganisationer
- Repræsentation og poster
- Alliancer og partnerskaber
- Nye generationer skal med
- Netværk for kvinder, fred og sikkerhed
- Kønsbaseret vold
- Kvinders ret til egen krop
- Lige løn og lige adgang
- Ligestillingsarbejdet er ikke kun et nationalt anliggende
- Feministiske tilgange til forandring
- Ligestilling i den digitale æra
- TAK
- Styrelsen
- Sekretariatet
- Medlemsorganisationer

Feminisme, Fællesskab, Forandring

2023 blev et forandrende år i Kvinderådet. I vores snart 125 år gamle organisation brugte styrelsen, sekretariatet og medlemsorganisationerne året på sammen at definere den nye strategiske retning, som skal styrke organisationen og indsatsen for vores ligestillings- og rettighedsarbejde. De centrale begreber for Kvinderådets arbejde: "Feminisme, Fællesskab og Forandring" blev revitaliseret, vi iværksatte initiativer for at styrke positionen som en tværpolitisk og samlende civilsamfundsstemme for ligestilling og kvinders rettigheder, og arbejdede både nationalt og internationalt.

Den øgede bevilling på Finansloven (2022-2024) gjorde det i 2023 muligt at intensivere indsatsen indenfor Kvinderådets strategiske kerneområder: eliminere kønsbaseret vold, sikre sundhed og reproduktiv retfærdighed, opnå social og økonomisk ligestilling og skabe reel lige adgang til magt og indflydelse. Det har vi gjort igennem primært fire metoder til handling: overvågning, debat og demokratiske samtaler, politisk påvirkning nationalt og globalt samt vidensdeling og samarbejde.

Vores indsatser inden for disse områder er detaljeret i rapporten, men her et par højdepunkter.

På nationalt plan har vi styrket vores arbejde ift. et af de mest ødelæggende kønnede samfundsproblemer, nemlig kønsbaseret vold. Kvinderådet koordinerer og driver Det Nationale Voldsobservatorium, hvor de fremmeste eksperter på området er sammensat med det opdrag at følge udviklingen og modvirke kønnet vold i henhold til vores internationale forpligtelser og indenfor rammen af Istanbulkonventionen. Og vi har arbejdet for en modernisering af abortlovgivningen, hvor kvinders ret til at bestemme over egen krop, skal være det styrende princip.

Vi har også været engageret i trepartsforhandlingerne for at sikre ligeløn. Da både den strukturelle og individuelle uligeløn er udtryk for kønsdiskrimination, ønsker Kvinderådet, at der skal laves en forpligtende, politisk handlingsplan til opnåelse af ligeløn med initiativer både på kort og langt sigt.

Vi har udtrykt kritik over for den fremlagte udenrigspolitisk strategi, og har tilkendegivet vores ønske om en sammenhængende strategi, der forpligter Danmark på at integrere arbejdet med ligestilling i

alle aspekter af udenrigspolitikken. Og vi har arbejdet for at påvirke dagsordens således at denne strategi bidrager til implementering af FN's Sikkerhedsråd resolution 1325 om kvinder, fred og sikkerhed i det udenrigs- forsvars- og sikkerhedspolitiske arbejde.

Samtidigt har den øgede bevilling gjort, at vi har kunne styrke Skoletjenesten, der er så afgørende for at dele viden med de yngre generationer, og stå til rådighed for faktabaserede samtaler om feminisme køn og ligestilling. I en tid, hvor kønsdebatten polariserer – både nationalt og globalt – er undervisning og involverende vidensdeling med børn og unge en helt afgørende del af Kvinderådets arbejde for at skabe et mere ligestillet samfund med lige muligheder uanset køn.

2023 har også bragt udskiftning på centrale poster hos Kvinderådet. Selv havde jeg den store glæde og ære at blive valgt som ny forkvinde på generalforsamlingen i marts 2023. I juni sagde vi farvel til den tidligere direktør, Lise Johansen. Og i december kunne vi byde velkommen til vores nye direktør Helene Forsberg, som kommer med en stærk erfaring fra arbejdet mod ulighed på tværs af sektorer, senest som leder i en civilsamfundsorganisation, som hun var med til at opbygge og udvikle.

At være forkvinde for Kvinderådet er en rolle og en opgave, som jeg trådte ind i og har taget på mig med både ydmyghed, stolthed og enorm motivation.

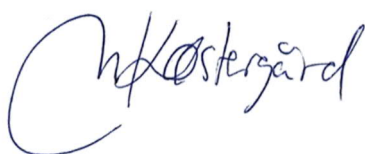
Ydmyg over at stå på skuldrene af så mange imponerende kvinder før mig, for at stå sammen med en stærk medlemskreds, styrelse og sekretariatet, som er samlet om vores fælles mål: et bæredygtigt samfund baseret på ligestilling og kvinders rettigheder.

Som forkvinde er jeg stolt af og enormt motiveret for at stå i spidsen for så mange imponerende mennesker, som hver på deres områder arbejder for at gøre verden bedre. Kvinderådet kunne ikke være den samlende stemme uden os alle, der er med til at sætte den strategiske retning, og er med til at udføre arbejdet dag for dag. Og med en hårdt arbejdende minister ved roret, som prioriterer arbejdet med ligestilling højt, glæder jeg mig til et nyt år med masser af samarbejde og arbejde for kvinders rettigheder og ligestilling.

Tak til alle som har bidraget i 2023 til vores fælles dagsorden. Tak for jeres vedvarende engagement og dedikation. Det er vores alles indsats, der driver Kvinderådet fremad.

Jeg glæder mig til at fortsætte samarbejde med jer alle. Styrelsen og sekretariatet har brug for alle medlemmers perspektiver og drive til at sikre den konkrete udmøntning af vores strategi i det politiske, kommunikative og organiserende arbejde, som det kræver at være en samlende stemme for kvinder og ligestilling.

Maria Jose Landeira Østergård - Forkvinde

Kvindes rettigheder er menneskerettigheder

Sidst i 2023 fejrede vi 75året for vedtagelsen af den universelle menneskerettighedskonvention. Samtidig satte vi igennem året fornyet fokus på en af de særlige kvinder, der har været med til at skrive væsentlige kapitler af både Kvinderådets nationale og internationale historie, og Danmarks- og Verdenshistorie ikke mindst. Bodil Begtrup var tidligere forkvinde i Kvinderådet, og var med til at grundlægge FN's Kvindekommission og skrive Menneskerettighederne samt meget andet.

Derfor var det helt på sin plads at fejre Bodil Begtrup samme år, som vi også kunne fejre Menneskerettighederne. Igennem året arbejdede den dygtige historiker, Astrid Elkjær, på at formidle Bodil Begtrups virke, og med det som prisme, til at komme tættere på, hvad kvinder som hende og andre i den danske kvindebevægelse har betydet for Kvinderådets arbejde med rettigheder og ligestilling både nationalt og globalt.

Vi kunne også fejre, at Nyborg Kommune valgte at dedikere en plads til Bodil Begtrup i byen, hvor hun er født. Kvinderådet var inviteret med til fejringen i Nyborg en kølig søndag i efteråret, og senere på året deltog vi i fejringen af Menneskerettighederne på dagen i Udenrigsministeriet, hvor vores forkvinde, Maria Jose Landeira Østergård, benyttede lejligheden til at understrege, at kvinders rettigheder er menneskerettighederne.

I sin tale understregede Maria, at menneskerettighederne stadig er det helt afgørende rammeværk, der er forudsætningen for lighed og ligestilling. Menneskerettighederne er under pres mange steder i verden i disse år, og særligt kvinders rettigheder indsnævres. Men det gør dem ikke mindre vigtige. Tværtimod. Det fik Maria Jose gjort klart, og mindede også om at menneskerettighederne ikke er for every man, men for everyone, som vores egen Bodil Begtrup var med til at sikre dengang i 1948.

For os i Kvinderådet er menneskerettighederne fortsat en del af vores kerne, og vi betragter dem som en helt central vores forudsætning for ligestilling. Det handler om, at alle mennesker skal nyde samme rettigheder uanset køn, race, klasse, etnicitet osv. Det var Bodil Begtrup med til at sikre dengang, og det var dejligt at fejre og minde hinanden om i året, der gik. Den dybe sammenhæng imellem Kvinderådets arbejde og Menneskerettighederne.

Vi forlader 2023 med masser af håb for arbejdet fremadrettet. Vi har mulighederne for at skabe reel ligestilling mellem kønnene, men det kræver, at vi ikke går på kompromis med det rammeværk, der stiller alle mennesker lige. Det kræver at vi forstår og forholder os til den kønnede dimension af al den smerte, konflikt og kaos, som vi oplever i verden netop nu. Og at vi forstår og handler på de nye ligestillingsudfordringer, der gemmer sig i digitalisering og i al anden infrastruktur i vores samfund.

Det skal vi bruge menneskerettighederne til i årene, der kommer. Fremfor at besvare de udfordringer, vi står overfor, nationalt og særligt globalt, ved at forlade de grundlæggende værdier, der binder os sammen, vil vi i Kvinderådet bruge denne tid på at blive endnu stærkere i vores værdier og skarpere på fundamentet, vi står på. Ligestilling handler om menneskerettigheder, og de er for alle – uanset køn, race, etnicitet, alder og social baggrund.

Medlemsorganisationer

2023 gav også anledning til at se nærmere på det fællesskab, der udgør Kvinderådet. Med en stærk kreds af 49 medlemsorganisationer på tværs af politiske partier, fag- og interesseorganisationer og civilsamfund har vi en stærk platform og en stemme, der skal bruges, også til gavn for mindre stærke bevægelser og stemmer. Kvinderådet ser det som en særlig opgave og forpligtelse også at give plads til stemmer, som kan have sværere ved at blive hørt, og dele vores platform og fællesskab.

I året der gik, valgte vi at skærpe vores strategiske fokus på at være den tværgående og samlende stemme for ligestilling og kvinders rettigheder. I en tid, hvor meget er i opbrud, er der stadig enormt meget brug for den tværgående alliance, som Kvinderådet har været i snart 125 år, og som vi fortsat vil være fremover. Men det indebærer et særligt ansvar for at række ud, bygge bro og invitere flere med ind i vores fælles arbejde for kvinders rettigheder og ligestilling.

Vi bød velkommen til 3 nye medlemsorganisationer: Center for Voldsforebyggelse, Kvindehuset i Århus og Socialrådgiverne. Med disse nye medlemmer øgede vi antallet af medlemsorganisationer til 49, samtidig med at vi får repræsenteret endnu flere mennesker i fællesskabet og kampen for ligestilling. Vi har allerede haft gode møder med organisationerne, og vi glæder os til det fortsatte samarbejde både med jer og de nye, der er på vej.

Der skal også lyde en stor tak til alle de medlemsorganisationer, som har været med i længere tid, og som bidrager så aktivt til vores arbejde <https://kvinderaadet.dk/om-kvinderaadet/medlemmer/> og en særlig tak til de 16 dygtige valgte repræsentanter fra vores medlemsorganisationer, der er del af styrelsen <https://kvinderaadet.dk/om-kvinderaadet/styrelsen/> og til vores næstforkvinder Camilla Gregersen, forkvinde i DM, og Dorte Boe Danbjørg, forkvinde i Dansk Sygeplejeråd.

Repræsentation og poster

En del af Kvinderådets arbejde består i at bakke op om andre organisationernes og bevægelseres arbejde. Det gør vi på mange forskellige måder – blandt andet ved at bakke op om andres vigtige kønspolitiske dagsordener i medier, debatter og politisk og ved konkret at tage del i andres arbejde gennem involvering i fælles indsatser samt repræsentation i bestyrelser, råd og alliancer, der hver på sin måde understøtter vores formål.

For at nå så bredt ud som muligt og bidrage med de mange forskellige kompetencer, der er i Kvinderådet, kan både vores forkvinde, næstforkvinder, styrelsesmedlemmer, medlemmer af repræsentantskabet og sekretariatet repræsenterer Kvinderådet i relevante sammenhænge. Det gør det muligt at nå meget bredt ud, og bidrage til udviklingen af de mange samfundsorganisationer- og institutioner, som sammen med os, stræber efter at gøre en forskel for rettigheder og ligestilling.

I Forbrugerrådet TÆNK har vi en plads i bestyrelsen, som vores styrelsesmedlem Caroline Tromer Dragsdahl udfylder. I KVINFO's bestyrelse er vi repræsenteret af vores styrelsesmedlem Mette Marie Yde fra Danner og med Allan Boye Thulstrup fra Journalistforbundet som suppleant. I Dansk Flygtningehjælp sidder Juliane Marie Neiiendam, og på Museet KØN repræsenterer Birgitte fra BUPL Kvinderådet, mens Camilla Gregersen repræsenterer Kvinderådet i Menneskerettighedsrådet. I 2030-panelet er vi repræsenteret af vores forkvinde Maria Jose Landeira Østergård. På europæisk niveau repræsenterer Pia Heidesen fra HK Kvinderådet i European Women's Lobby, som Kvinderådet i øvrigt var med til at stifte tilbage i 90'erne. Anja Radeka fra Dansk Kvindesamfund sidder i det Europæiske Voldsobservatorium, og vi er stærkt repræsenteret i EU's Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU), hvor Sif Holst for Danske Handicaporganisationer og Juliane Neiiendam er repræsenteret

Vi er også del af løbende alliancer, råd og udvalg. I 2023 sad vi med i det regeringsnedsatte ekspertudvalg for Surrogasi, med Lis Munk fra Jordemoderforeningen som repræsentant. Vi er også fortsat del af Alliancen imod seksuel chikane, nedsat af Digitaliserings- og Ligestillingsminister Marie Bjerre, ligesom vi som del af den danske UPR Komité, udarbejdede midtvejs-afrapportering til menneskerettighedskonventionen sammen med 32 andre civilsamfundsorganisationer.

Alliancer og Partnerskaber

For at styrke vores indsats havde vi i 2023 også fokus på at bringe nye mennesker med i samtalen om ligestilling, og indgå nye partnerskaber og samarbejder. Vi indgik blandt andet et samarbejde med FIU-Ligestilling om det kønsopdelte arbejdsmarked, og samlede sammen med dem kvinder på tværs af fag til en konference, hvor vi satte fokus på de udfordringer, der er forbundet med den skarpe kønsopdeling, vi har i uddannelsesvalg og på arbejdsmarkedet.

Det blev til en weekend fyldt med spændende oplæg, faglige og kreative workshops, gode grin og fællesskab omkring det at være kvinde i et traditionelt 'mandsdomineret' fag. Konferencen dannede ramme for skabelsen af faglige basisgrupper for kvinder fra bl.a. byggebranchen, transportbranchen, IT-branchen og militæret, som delte modigt af deres viden, oplevelser og erfaringer med at være kvinder i et 'mandefag'.

I 2023 tog vi også de første skridt til et samarbejde med vores medlemsorganisation Danske Handicaporganisationer og en række andre aktører om at sætte fokus vold mod kvinder med handicap, som er et ofte usynligt problem i vores samfund, som i langt højere grad bør adresseres. Vi bidrog til en rapport i Europarådet, deltog i en velbesøgt paneldebat på TalkTown og satte fokus på vold mod kvinder med handicap i Det Nationale Voldsobservatoriums skyggerapport til GREVIO.

Kvinderådet koordinerede Feministisk Netværk, som skabte debat og viden i danske NGO'er om feministisk -ledelse, -organisationsudvikling og -solidaritet i internationale partnerskaber. På folkemødet havde vi et event om feministisk ledelse, i samarbejde med Kooperationen, Sex & Samfund, Analyse & Tal og Oxfam Danmark, og på TalkTown havde vi en talk om koblingen mellem klimaforandringer, kønsdiskrimination og militarisering.

Desuden samarbejdede vi med dansk-iranske aktivister. Sammen med dem og Amnesty lavede vi events på TalkTown om iranske og afghanske kvinders frihedskamp. På folkemødet støttede vi et aktivistdrevet event med fokus på Kvinde, Liv, Frihedsbevægelse i Iran samt med perspektiver fra Afghanistan. Kvinderådets støtte til denne aktivisme betød bl.a. at flere danske politikere påtog sig rollen som politiske sponsorer af aktivister i Iran, og sikrede et kontinuerligt fokus på deres frihedskamp og ret til asyl i Danmark.

Vi samarbejdede også med Refugees Welcome og Dansk Flygtningehjælp om at skabe et øget fokus på kvinder i asyl- og integrationssystemet, som i mange henseender oplever diskrimination og forskelsbehandling i asylprocesser og integrationsinitiativer, på baggrund af deres køn. På folkemødet afholdt vi sammen med Dansk Flygtningehjælp og Dfunk et event om Kvinder på flugts oplevelser med det danske asyl og integrationssystem.

Vi støttede også Refugees Welcome's publikation "De ved slet ikke hvor meget stress vi har" om Kvinder i Asylsystemet og Integrationsprocessen. I starten af 2023 ændrede flygtningenævnet praksis og begyndte at tildele asyl til alle kvinder og piger fra Afghanistan – alene på grund af deres køn, eftersom Talibans politik udgør kønsmæssig forfølgelse. Ændringen kom på baggrund af vurderingen fra de svenske asylmyndigheder og EU's fælles asylagentur.

Kvinderådet bakker op om denne ændring i praksis, og mener at det også bør gælde for Kvinder fra Iran. Og at asylprocessen generelt bør være langt mere kønssensitiv, så kvinder kan få bedre og mere varig beskyttelse i Danmark. Kvinder er i særlig grad udsatte på flugt og i asylsystemet, og det arbejdede vi sammen med andre organisationer for at sætte fokus på og forandre. Dette arbejde fortsætter vi med i 2024.

Nye generationer skal med

Kvinderådet intensiverede også sit arbejde med Skoletjenesten i 2023, hvor vi fik henvendelser fra ca. 300 elever, der har lavet projekter om ligestilling, feminisme og kvinders rettigheder. Skoletjenesten er en vigtig del af Kvinderådets arbejde med oplysning og formidling af viden om køn og ligestilling, og vi ser det som et væsentligt strategisk arbejde over de kommende år at udvikle og skalere skoletjenesten, så vi kan nå endnu flere skoleelever på tværs af landet.

Vi bidrog til og afholdt gennem året en lang række af debatter og arrangementer om kvinders rettigheder, køn og ligestilling. I juni deltog Kvinderådet i flere paneler og debatter på Folkemødet på Bornholm, og vi bidrog til at afholde TalkTown i København, som er en platform for feministiske samtaler om køn og ligestilling med særligt fokus på involvering af internationale partnere, civilsamfund, græsrodsbevægelser og minoritetsstemmer.

Årets TalkTown Festival havde særligt fokus på unge – blandt andet gennem samarbejde med Højskolerne, og mange unge deltog i Demokratigaragen i Nordvest sammen med feminister fra både indland og udland, som var samlet om solidariske samtaler og debat om feminisme og ligestilling. Selvom TalkTown forløb godt og havde mange besøgende, var det også et år, hvor festivalen brugte tid på at nytænke formater, og udvikle konceptet for fremtiden.

Udover de mange involverende arrangementer, har vores repræsentant i UNESCOs nationalkomité bidraget til en stærkere inklusion af ligestillingsperspektivet som en selvstændig søjle i UNESCOs arbejde, og ved at fremhæve, at UNESCO har særligt fokus på ligestilling inden for de andre 4 søjler (undervisning, kultur, videnskab og kommunikation, se <https://www.unesco.dk/>) Dette skal i de kommende år forhåbentligt også komme mange unge til gavn.

Netværk for Kvinder, Fred og Sikkerhed

Der skete på mange områder fremskridt i ligestilling og kvinders rettigheder i året, der gik, ligesom samarbejder, partnerskaberne og alle de mange aktører, der hele tiden kæmper og kommer til, giver optimisme og god energi til arbejdet for kvinders rettigheder og ligestilling. Samtidig oplevede vi i 2023 desværre også fortsat store internationale tilbageslag, som udfordrer rettigheds- og ligestillingsarbejdet både nationalt og globalt.

Den geopolitiske situation blev kun mere anspændt i 2023, og konflikter, krige og brud på demokratiske principper mange steder i verden, betyder også alvorlige brud på kvinders rettigheder og tilbageslag for ligestillingen. Desværre rammer konflikterne, krigene og den generelle usikkerhed også kønsmæssigt skævt, og rigtig mange kvinder befandt sig igennem 2023 i desperate situationer, der skaber øget risiko for at opleve og handle imod kønnet vold og ulige muligheder.

Kvinderådet tiltrådte i 2023 som koordinator af WPS-Netværket- et civilsamfundsnetværk som koordinerer med bl.a. udenrigsministeriet vedrørende Danmarks implementering af FN-sikkerhedsråds resolution 1325 om Kvinder, Fred og Sikkerhed. Danmark skal formulere en ny handlingsplan for resolutionen i 2024 og WPS-netværket er blevet inviteret til at bidrage med et civilsamfundsperspektiv ind i dette arbejde.

Kvinderådet ønsker at Danmark i sit arbejde med resolution 1325 øger fokus på inddragelse af kvinder og kvinderettighedsorganisationer i fredsforhandlinger og i sikkerhedspolitiske beslutningsprocesser. Vi ønsker også at en ny handlingsplan har et nationalt fokus, bl.a. ved at sikre bedre beskyttelse af kvinder i asyl- og integrationssystemet. Samtidig skal Danmark være i front når det kommer til at skabe fred, og sikre beskyttelse af kvinder, civile og sårbare grupper i konflikter.

Kønsbaseret vold

I en dansk kontekst skete der også fremskridt i 2023. Regeringen kom med en ny handlingsplan mod partnervold og partnerdrab, som lancerede 26 initiativer til at forbedre indsatsen inden for lovgivning, sundhedsvæsen, social velfærd, civilsamfundet og straffesystemet. Handlingsplanen supplerer de permanente foranstaltninger, der allerede er på plads på det sociale område, i sundhedsvæsenet og i retssystemerne.

Handlingsplanen er den første af sin slags i Danmark, der også indfører initiativer mod partnerdrab. Både partnervold- og drab defineres som ligestillings- og samfundsproblemer, der skal behandles som et samfundsansvar, hvilket vi ser som et positivt fremskridt. Det er enormt vigtigt at forstå dette som et kønnet problem og et samfundsansvar, hvis vi skal blive bedre til at hjælpe de mange kvinder og børn, som rammes af og lever med volden og dens konsekvenser.

I 2023 fortsatte vi også vores arbejde for at forebygge og bekæmpe kønnet vold. Det gjorde vi bl.a. gennem vores arbejde i Det Nationale Voldsobservatorium, som Kvinderådet koordinerer. I starten af året kom Voldsobservatoriet med anbefalinger til revision af servicelovens §109 ang. kvindekrisecentre, som bl.a. har dannet grundlag for vores arbejde for at sikre, at kvindekrisecentre fortsat kan tilbyde den specialiserede støtte, som volds-udsatte har behov for.

2023 var også året, hvor GREVIO – ekspertorgan under Europarådet – foretog en tematisk evaluering af Danmark for at overvåge overholdelsen af Istanbulkonventionen. Dertil udarbejdede vi i Voldsobservatoriet en skyggerapport til GREVIO og deltog i en rundbordssamtale under deres evalueringsbesøg i Danmark. Arbejdet med skyggerapporter er omfattende og ressourcekrævende. Alligevel er det af høj prioritet for Kvinderådet, da det står centralt for at sikre, at Danmark overholder konventioner i relation til vold mod kvinder.

Sidst på året nedsatte vi i Voldsobservatoriet en arbejdsgruppe om begrebet 'forældrefremmedgørelse', da vi er bekymret for en ny aftale mellem regeringen og partierne om at indføre begrebet i det familieretlige system. Vi har udformet en række anbefalinger, som har til formål at sikre den fortsatte beskyttelse af voldsudsatte kvinder og børn, og arbejder på et positionspapir om bekymringer forbundet med begrebets indførelse i lovgivning.

Vores fokus er på at sikre, at vi i alle dele af vores lovgivning forholder os til de grundlæggende konventioner, og ikke går på kompromis med at sikre voldsudsatte kvinders beskyttelsesbehov, når de for eksempel forlader en voldsudøver. Det er også vores tilgang til arbejdet med begrebet forældrefremmedgørelse og de mulige konsekvenser af at anvende det i lovgivning. Dette tema arbejder vi videre med ind i 2024.

Kvindens ret til egen krop

Det var 50 året for abortlovgivningen i 2023, og der blev sat gang i samfundsdebatten om abortgrænsen i Danmark. Sammen med vores medlemsorganisationer, og med særligt de af dem, der var i front i debatten, satte vi fokus på, at den nuværende abortgrænse på 12 uger bør hæves. Den danske abortlovgivning skal moderniseres og sætte kvinders ret til selvbestemmelse i centrum, mener vi. Og det blev heldigvis taget godt imod.

Kvindernes ret til at træffe beslutning om abort skal udvides og de regionale abortsamråd skal afskaffes. I stedet skal gravide modtage kyndig sundhedsfaglig vejledning og støtte så beslutningen kan træffes frit og på oplyst grundlag. Adgang til sikker abort er en grundlæggende rettighed, som

kvinder ikke skal begrunde eller bede om tilladelse til at udøve. Derfor lavede Kvinderådet et positionspapir, der ligger til grund for vores anbefaling om at fastsætte abortgrænsen på 22 uger. Dermed går vi videre end Etisk Råd og Sex og Samfund. Hvordan grænsen fremadrettet skal fastsættes, har vi til gode at se, når de igangværende forhandlinger afsluttes.

Kvinderådet har bidraget til Ligestillingsministeriets ekspertgruppe om surrogasi og dennes arbejde med ekspertise og perspektiver på de komplekse etiske spørgsmål om surrogasi. Kvinderådet har på den baggrund udviklet sin politik, og anbefaler en grundlæggende skelnen mellem altruistisk og kommerciel surrogasi, som grundlæggende udfordrer kvinders ret til selvbestemmelse over egen krop. Udover Kvinderådets eget positionspapir, har vi bidraget til rapporten fra Ekspertgruppen.

Kvinderådet har også taget del i Alliancen mod Seksuel Chikane, og bidraget med sin ekspertise og viden om kønsspørgsmål for at styrke indsatsen mod seksuel chikane i arbejdsgruppen under ligestillingsministeriet. Derudover har Kvinderådet søgt indflydelse og blandt andet udarbejdet et høringsvar om seksuel chikane (ændring af lov om ligebehandling mv.) som en del af vores arbejde for at bekæmpe og forebygge seksuel chikane og krænkende handlinger i samfundet.

Lige løn og lige adgang

Vi har også været engageret i trepartsforhandlingerne for at sikre ligeløn særligt indenfor velfærdområderne. Kvinderådet mener, at både den strukturelle og individuelle uligeløn, er udtryk for kønsdiskrimination, og har udarbejdet et positionspapir som anbefaler bl.a., at der skal laves en forpligtende, politisk handlingsplan til opnåelse af ligeløn med initiativer både på kort og langt sigt. Vi er fortsat dybt engageret i dette, og søger at dele viden og påvirke ift. ligeløn alle steder, vi kan.

Vi har også arbejdet med det nye løngennemsigtighedsdirektiv, som gennemføres i 2024. Kvinderådet mener, at det er et vigtigt skridt i arbejdet for at bryde med den ulighed, der stadig er i løn på tværs af køn på det danske arbejdsmarked. Vi udtalte os desuden i en række sammenhæng omkring de mange analyser igennem året, der satte tal på den ulighed, vi fortsat ser både ift. løn og muligheder for at avancere og udfolde talent på det danske arbejdsmarked.

Udover arbejdet med ligeløn og lige adgang til for eksempel lederstillinger, magt og indflydelse, er det en mærkesag for Kvinderådet også hele tiden at arbejde for at sikre et arbejdsmiljø, der giver plads til alle uanset køn. Derfor har vi også haft fokus på arbejdet for at skabe mere inklusive og diverse arbejdsmiljøer, ligesom vi har advokeret for fleksibilitet i ansættelser og for de tiltrængte kulturforandringer, som blandt andet følger af barselsdirektivet.

Ligestillingsarbejde er ikke kun et nationalt anliggende

Da Tyskland indførte deres version af feministisk udenrigspolitik i foråret 2023, var det oplagt at Kvinderådet igen markerede sig på denne dagsorden. For selvfølgelig bør Danmark også føre en feministisk udenrigspolitik. For Kvinderådet er det afgørende, at det nationale arbejde altid går hånd i hånd med det internationale, og at vi forstår vores ansvar som arbejdende for rettigheder og ligestilling bredt og i sammenhæng med resten af verden.

Feministisk udenrigspolitik har menneskerettighederne i centrum, hvilket er helt i tråd med Kvinderådets værdier, ligesom fokus er på omsorg for mennesker, samfund og klimaet. Feministisk Udenrigspolitik støtter op om stærke civilsamfund som grundstenen i mangfoldige demokratier, investering i velfærd og social beskyttelse, og ser kvinder og minoriteter som aktivt deltagende forandringsaktører frem for passive ofre.

For Kvinderådet er det enormt vigtigt, at vi i vores udenrigspolitiske tilgang og arbejde forstår betydningen af et stærkt civilsamfund for at sikre både kvinders og pigers rettigheder, men også for fred og sikkerhed og helt fundamentale menneskerettigheder for alle uanset køn. I Danmark er civilsamfundet en helt central hjørnesteen, der udgør en uvurderlig styrke for demokrati, rettigheder og ligestilling. Det gælder også udenfor vores egne grænser, og derfor skal det prioriteres.

I året der gik blev Kvinderådet skarpere på de to dimensioner af vores internationale arbejde. Vi udviklede partnerskaber med feministiske- og kvindebevægelser i det globale syd, hvor vi søger at styrke kapacitetsopbygning af civilsamfund og indsatser, der fremmer kvinders rettigheder og ligestilling i dele af verden, hvor vilkårene er særligt svære. Samtidigt arbejder vi parlamentarisk igennem internationale organer for at præge de overordnede rammer for ligestillingsarbejdet.

Vi fortsatte også vores arbejde for at styrke ligestilling og bekæmpe vold mod kvinder sammen med vores partnere i Egypten og Marokko. I 2023 påbegyndte vi to nye projekter med vores partnere i Marokko og Egypten, LDDF-INAJD og Tadwein, med fokus på at bekæmpe vold mod kvinder og styrke kvinders økonomiske ligestilling i Marokko, samt støtte til den voksende feministiske aktivisme blandt unge kvinder i Egypten.

Vi startede desuden samarbejde med 2 nye partnere, ATHENA network som arbejder med at fremme unge kvinders inddragelse i beslutningsprocesser om seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder i Afrika syd for Sahara og med The Sex Talk Arabic, som laver brugerbaseret online seksualundervisning og aktivisme målrettet arabisk talende kvinder og LGBTQ+ personer. Disse samarbejder fortsætter ind i 2024.

Vi påbegyndte et nordisk samarbejde med kvindeorganisationer i Island, Grønland og Færøerne, om videndeling og netværk i norden samt et målrettet nordisk samarbejde med kvindeorganisationer i Island, Grønland og Færøerne, om videndeling, netværk og kapacitetsopbygning i norden, hvor vi vil bidrage til og styrke udviklingen af feministiske bevægelser i Island, Færøerne og Grønland, ligesom vi selv har meget at lære af vores vestnordiske kollegaer og partnere.

I marts 2023 deltog Kvinderådet i Kvindekommissionens årlige samling i New York, CSW, hvor hovedtemaet var "Innovation and Technological Change – Education in the Digital Age" og vi bidrog til slutdokumentet "Agreed Conclusions". Kvinderådet har også taget del i det europæiske samarbejde omkring ligestilling gennem den Europæiske Kvindelobby, EWL, Det Europæiske Voldsobservatorium og Det Økonomiske og Sociale Udvalg, ØSU, hvor vi er repræsenteret.

Kvinderådets har deltaget aktivt i 2030-panelets møder og bidraget til de årlige statusrapporter. Derudover har vi deltaget i 2030-panelets arrangementer på Folkemødet 2023, har givet input til regeringens fremdriftsrapport med fokus på interessenters arbejde med FN's Verdensmål og deltager i arbejdet om den fremtidige strategi. Også en del af et vigtigt arbejde for at koble det nationale og internationale arbejde for kvinders rettigheder og ligestilling.

Kvindebevægelser har i alle tider været internationalt orienteret, dels fordi vi deler et fælles projekt og kæmper en fælles kamp, som ofte møder modstand, derfor er solidariteten vigtig. Men det internationale arbejde og samarbejde er også vigtigt pga. den sparring, videndeling, støtte og inspiration kvindebevægelser giver til hinanden på tværs af kultur og landegrænser. Ofte står vi overfor de sammenlignelige udfordringer og strukturer, derfor er det altafgørende at lære af hinanden og være der for hinanden.

Feministiske tilgange til forandring

I 2023 reintroducerede Kvinderådet "Feminisme" i vores arbejde, analyser og identitet udadtil. Feminisme har altid været en hjørnesteen i Kvinderådets arbejde, men ordet var gledet lidt ud, til trods for dets udbredelse i samfundet og ikke mindst globalt. På generalforsamlingen 2023 tog vi derfor en status på Kvinderådets forståelse af feminisme, og blev enige om at vi selvfølgelig alle er feminister, og at feminisme kan være mange forskellige ting.

Fælles for alle de forskellige feminister, der er del af vores fællesskab, er en anerkendelse af, at vi endnu ikke har ligestilling mellem kønnene på alle samfundsområder, og at det problem skyldes de magtstrukturer og normer, som fortsat dominerer vores og alle verdens samfund. Senere i 2023 indledte vores ligestillingsminister, Marie Bjerre, også lidt af en kamp for kulturforandring og sprang også ud som feminist. Velkommen i klubben til hende!

Vi har også i løbet af året arbejdet med feminisme i relation til Kvinderådets ledelse, struktur og kultur. På repræsentantskabsmødet undersøgte vi i fællesskab hvordan feministisk ledelse kan fremme inklusion, diversitet og medlemsdemokratiet i Kvinderådet, så vi kan få endnu flere slags kvinder repræsenteret, inkluderet og hørt - måske særligt dem som i dag ikke har adgang til magten i samfundet og i vores egen organisation.

I årets løb brugte vi også feminisme til at arbejde med mange forskellige tiltag: vi afholdt for eksempel en træning for danske civilsamfundsorganisationer i feministisk ledelse, med fokus på diversitet, magtbalancer, inklusion, omsorg og samarbejde og vi lancerede hjemmesiden Feminist Toolkits i samarbejde med danske internationale NGO'er, der arbejder med kvinders rettigheder og seksuel og reproduktiv retfærdighed.

Ligestilling i den digitale æra

I året der gik tog vi også hul på et større og mere målrettet arbejde med digitalisering og ligestilling, som fortsætter og styrkes i 2024 og i år frem. Det er umuligt at arbejde med ligestilling og kvinders rettigheder i dag uden også at tage højde for den digitale infrastruktur, som præger nutidens samfund. Vores udgangspunkt for arbejdet med denne dagsorden er, at digitalisering rummer utrolige muligheder, men også udfordringer, som vi må adressere og forholde os til.

Som en organisation, der arbejder med ligestilling og kvinders rettigheder, ser vi det som vores ansvar at bidrage til at sikre, at digitaliseringen af vores samfund og den digitale infrastruktur skaber lige muligheder for alle uanset køn. Derfor er det afgørende aktivt at bidrage til at forme og præge udviklingen af den digitale infrastruktur, og gøre alt, vi kan, for at modvirke reproduktionen af kønsnormer, vi ellers prøver at bryde med, bias og angreb på særligt kvinder og minoriteter.

Af samme grund sætter vi i Kvinderådet pris på, at vi lige nu har en minister for både Ligestilling- og Digitalisering. Vi ønsker os på sigt et stærkere og selvstændigt ligestillingsministerium i sin egen ret, som kan arbejde på tværs af alle resortområder, men når det skal være delt, er det godt og vigtigt, at netop digitalisering er det andet ben i ministerens arbejde. Som et af de mest digitaliserede samfund i verden, er det afgørende at arbejde med ligestilling, bias og digitalisering i sin helhed.

Fordi digitalisering i dag er så grundlæggende en infrastruktur i vores samfund, er der også netop her store forskelle at gøre for ligestilling. Og det er der behov for. For midt i mulighedernes land, ser vi en stærk og bekymrende tendens til at traditionelle kønsnormer reproduceres, angreb på kvinder og minoriteter, chikane og kønsbaseret vold på sociale platforme. Der er stort behov for regulering og beskyttelse af grundlæggende rettigheder, og det er et arbejde, vi er optaget af at bidrage til.

Vi har allerede intensiveret arbejdet siden vi i foråret deltog ved CSW i New York, og var med til at underskrive et vigtigt slutdokument, som siden har ført til et transnationalt arbejde for at udarbejde fælles retningslinjer indenfor rammen af The Global Digital Combat (GDC) hvis formål er at: "outline shared principles for an open, free and secure future for all" på tværs af verdens lande. Det er et arbejde vi bakker om globalt, mens vi samtidigt arbejder videre med denne dagsorden nationalt.

Vi har særligt opmærksomhed på måden teknologi og digitalisering kan indgå i for eksempel kønsbaseret vold og chikane imod kvinder, både udøvet af en allerede kendt eller en ukendt voldsudøver, og er optaget af både at forebygge og modvirke konsekvenserne af digital kønsbaseret vold og chikane. Både den der sker imod tilfældige kvinder online og den målrettede chikane af kvinder i offentlige positioner, der kan føre til tilbagetrækning.

Det handler for os i Kvinderådet ikke om at træde tilbage fra brugen af digitale og teknologiske muligheder, men om at sikre et trygt og chikanefrit rum for demokratisk samtale og debat, der ikke bidrager til polarisering og betyder tilbageslag for hårdt tilkæmpede rettigheder og ligestilling. Det kræver globalt samarbejde, retningslinjer for brugen af teknologien, regulering af techsektoren og nationalt fokus, så vi sikrer at alle mennesker får ligeligt gavn af mulighederne i den digitale æra.

TAK

2023 er ovre, men arbejder med kvinders rettigheder og ligestilling er ikke forbi, og d. 6. marts 2024 kunne Kvinderådet fejre sine 125år. Vi siger tak for arbejdet og samarbejdet til alle, der knokler med for FEMINISME, FÆLLESSKAB OG FORANDRING. Og en helt særlig TAK til alle jer på tværs af samfundet, der er med til at støtte, bakke op og gøre vores arbejde som samlende stemme for kvinders rettigheder og ligestilling muligt.

Styrelsen

Maria Jose Østergård fra Zonta, Camilla Gregersen fra DM, Dorthe Boe Danbjørg fra DSR, Anja Radeka fra Dansk Kvindesamfund, Birgitte Conradsen fra BUPL, Caroline Maria Tromer Dragsdahl fra IDA, Clara Halvorsen fra det Radikale Venstre, Cecilie Sværke Sommerlund fra Socialdemokratiet, Juliane Marie Neiiendam fra Virksomme kvinder, Karen-Lisbet Jacobsen fra Soroptimist International Danmark, Lis Munk fra Jordemoderforeningen, Mette Marie Yde fra Danner, Pia Heide Nielsen fra FOA, Rosemarie Wedell-Wedellsborg fra Sex og Samfund, Pia Lund Jeppesen fra HK Danmark og Sif Holst fra Danske Handicaporganisationer.

Sekretariatet

International konsulent; Anna Villumsen, Politisk konsulent; Anna Berg, Ligestillingshistorisk konsulent; Astrid Elkjær, Studentermedhjælper; Bjørk Nørgård, Direktør; Helene Forsberg-Madsen, Udviklingskonsulent; Kristine Rømer, Økonomimedarbejder; Louise Færkel samt Praktikant og studentermedhjælp; Alberte Lundsgård, Praktikant; Melanie Gunaratnam, Projektleder for Talk Town; Amina Krohn Membar og Aktivist; Maria Denzel.

Medlemsorganisationer

Afghansk Kvindeforening i Danmark, Blossom, BUPL, Center for Voldsforebyggelse, Danner, Dansk Journalistforbund, Djøf, Dansk Kvindesamfund, DM, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Kvindelige Lægers Forening, De grønne pigespejdere, Den Irakiske Kvindeforening i Danmark, Det Radikale Venstres Ligeretsudvalg, Enhedslistens Kvindeudvalg, 3F, Feministisk Forandring, FN-forbundet, FOA, Forbundet Arkitekter og Designere, Frelsens Hærs Kvindekreds, Gymnasieskolernes Lærerforenings Ligestillingsudvalg, HK Danmark, IDA, Jordemoderforeningen, KFUKs Sociale Arbejde, Kost og Ernæringsforbundet, Kurdisk Kvindeforening, Kvindelige Kunstneres Samfund, Kvindehuset i Aarhus, KØN Gender Museum Denmark, Kvinder i Musik, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed, LOKK, Nyt Europa, Oasis, Sex og Samfund, Socialistisk Folkepartis Ligestillingsudvalg, Socialdemokratiet, Socialpædagogernes Landsforbund, Soroptimist International Danmark, Søstre mod Vold og Kontrol, Venstre, Virksomme Kvinder, Voldstægtsofres Vilkår, WIZO i Danmark, Zonta.

Siden 1899